

Det märkvärdiga året 1818 enligt spådomen, eller Något att genast tänka på, ...

1700-1829 53 Ea Br. 1818 Året

National Library
of Sweden

1818

Året

Ex. A

1.

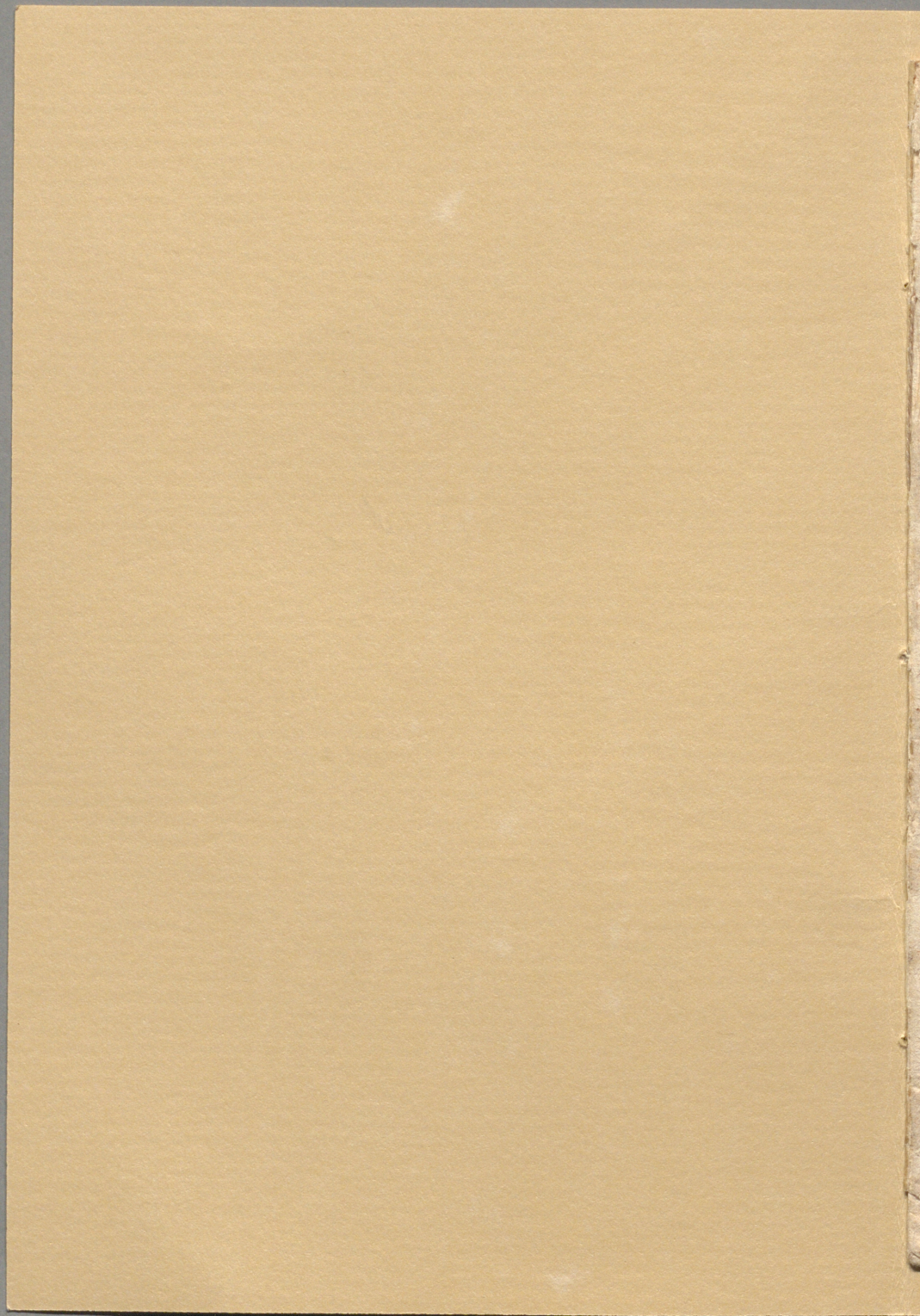
Sv. Samt.

Polit.

Sv.

(Bj.)

1700-1829

Det märkvärdiga Året

Peter
57
(1700 - 1829)

1818

enligt Spådomen,

eller

Något att genast tänka på, innan
Riksmötet är slut.

SEDERHOLM,

Tryckt i Marquardska Tryckeriet, 1818.

Märkwärdigt må allaredan detta året heta och den som lefwer wid des slut, torde ännu märkwärdigare inträffa. Dock beware of Gud, att en sådan händelse skulle tima som den 6 Februari. Emellertid är det märkligt, hwad vår Gamla Practica säger, att

Om Juledagen på en Thorsdag komma will,
Då kommer god winter och regn dertill,
I våren skall det blåsa allmännelig,
Sommaren god, hösten tempererar sig;
Med regn och köld will jag dig säga;
Dock skall åkren wäl prydas wiserliga,
Med frugt och korn uti stor hop,
Hwarföre wi Gud skola tacka och lofwa,
Som sådant rikelig gifwer öfwermåtta,
Honom bör of tacka och ej aflåta.
Medelmättigt win skola wi då få,
Derföre skola wi des mer till Kyrkan gå;
Olja och smör nog samt oc lit' konung.
Dock skola ds många Herrar och Konung,
Månge arme Folk döden skall råka,
Som ej för hotan och straff förstråka.
Öfwerhet skall då lefwa fridsammelig,
I detta år, det säger jag dig.

Sådan är Spådomen i Bond-Practican, och har i fanning mycket allaredan inträffat häraf. Såsom många Herrars, och Konungens ödd, ty wi sörje och begråta ännu vår hulda Landsfader, den store Konungen CARL XIII. Så har oc många Herrar allaredan lagt fina bgon tillsammans, såsom en af Rikets Herrar, den Högwålborne Grefwen F. R. von Fer-

sen, hvilken är nog ämt saknad för Nitets bästa. Så
har och den Heliga Strifts Doctor, den Höghwürdigste
Bisshoppen J. af Wingård i Herranom affomnat, se-
dan han war mått af lefwande; hans goda werck och
gerningar äro än i tacksammt minne. Iffwen behagade
det vår Gud, att från denna mödosamma werlden här
dankalla den allmänt kände Swer-Fältdäkaren m. m.
Doctor Bjerkén, hvars bortgång många begråter som
hafwit, och ännu wille hafwa hans hjelp af nöden;
med flere sådane stora Herrar som rummet ej här til-
låter intaga, de små witt jag ej nämna, och året är
intet slut ännu. Wi skola alla dö, och stunden är öf-
obekant, men den har Gud antecknad grant, så och war
fista ända.

Månge arme Folk döden skall råka; ja, det synes
nog på våra Nykogårdar, de nedmyllas lifstid tyft som
de warit okända för werlden. Widare: I wären skall
det blåsa allmännelig. Ja det har wist blåst allmän-
nelig, ty maken storm som war d. 23 Mars, kan jag
mig alldrig påminna. Och den som läst de utrikes
Nyheter, han ser hwilken oräknelig skada stormen ord-
sakat, och Iffwen inom våra gränser är mycket ska-
dat af den allmänneliga blåst. Och om wi får olja
och smör nog, samt lit' honung, det så wi se då Fin-
narne komma, det wore wist godt att wi fingo nog,
ty här är nog dem som tar emot både fest och flott,
och skall allting gå lätt och rätt, så behöfwer det smör-
jas; lit' honung kunna wi wara förutan, blott skörden
blifwer god, att wi så tillräckligt att kasta i Pannan.
Emellertid hörr hwar och en gifwa att på Spådomen
för i år, ty ibland är den intet att skämta med.

Men flere märkwärdigheter har likwäl inträffat,
som icke står i Bond, Practican; såsom t. ex. att Swe-
riges eller Norriges Almanacka här wara rasande skrif-
wen för i år.

Så är och det märkligt att 2:ne Expositiöner i de Fria Konsternas wäg inträffar i år: en i Kongl. Målare Akademiën, och en längre bort wid Clara i något Hus. Mig tyckes att den senare borde öka den förra, bestämmande att Lärjungen ej bör söka sätta sig öfwer Mästaren, och intet tillfäpa något nytt, som de Lärde falla dunt.

Äfwen bör wäl det kallas märkwärdigt, att ett predikande Bonde framträdde ibland oss, enligt Recensentens utsägo i Allmänna Journalen d. 10 April. Om han är Bonde eller Prest, (Bibel-husets Författare) det känner jag ej, men tack är han wärd, och sanningsfullt är det han säger. Ty här behöfs i sanning uppmaning till både höga och låga, unga och gamla att läsa Guds Ord, och får Ordet bewisa sin kraft, så blir det wist under i Sverige, då själar blifwa förda från Satans makt till Gud, och med detsamma får Biblen ej ligga och mögla. — Skamligt nog att höra, det Recensenten säger, att ej något är i Skriften som förtienar uppmärksamhet; Jo, han läser om den igen, så tror jag det blifwer något, och sjelfwa syndasläfwen får nog anledning att göra sin betraktelse af det som står på 14:de sidan. Undergörande borde wist Författaren kallas, om det gick i fullbordan, hwad han så hertligt önskar, till slut på 11:te sidan, att en hel Judaskara wille sig omwända, och fästa en stadig tro på en allaredan kommen Messias, (den Jesus Christus är och kallas.) Men som sådant ej står i mennisko-makt att göra, så blifwer nog tåckelset hängande, och i Jude otro, wi får speglas, till allmän upplysning sfer. Recensenten har emellertid hugit, och sökt genom Recension wäcka ännu mera fräckhet hos den werldsligt sinnade, enligt Författarens uttryck på nämnde 14:de sida.

Så är och det märkvärdigt, (åtminstone för mig) att det rika och lysande Stockholm, som i alla tider haft och har ett förbarmande hjerta öfwer sina lefwande fattiga, att detta säger jag, ej strädes till dessa sernas döda kroppar, så att öfwen de måtte komma något anständigt till sitt hwilorum, (allas vår moder jorden.) Här är ej frågan om någon prydnad och prackt, ej heller någon dyrbar sweepning; ty de fleste nedfånkes nog i jorden lifafä nakna och blotta, som de kommit hit till werlden, utan ringaste klut, hwarken under eller öfwer dem. Ty här är ingen, (niåg wetterligt) som anslagit någon Summa, till uppköp af grösre wäf, som kunde vara tillgänglig för våra utfattiga lif. Nej, — här är en annan dyfkan; och hwad jag tycker, är det den största skam under solen, att dessa döde likt kreatur skola blifwa dragne af 2:ne karlar (stundom qwinna) på en gammal usel kårra, eller när före år, på en likad beskaffad kälte; ty så transporterades öfwen Slagtarnes uppköpta kalfwar i en låda på en gammal handkårra, och dragen af deras drängar. Wi bödra likwäl besinna, att menniskan är öfwer kreaturen, och att **Gud war människa**. Och hwilken skam om sommaren för de lefwande, då desse lifdragare puffar på flere gator med sitt last; åtminstone har jag haft träkning en hel dag deraf, ty jag sål alldrig lifluft. Jag tycker, säger jag, (men kanske mitt tycke är dumt, så wille jag hellre tiga, dock skall sanningen fram) att det wore en heder för Wederbrände och hela Stockholm, att en något anständig likwagn, med 1 eller 2:ne hästar förspänd, blef för Stockholms fattiglik anskaffad, och då en i gröfre kläde swartflädd karl den förde, så wore det ju hederligt för de lefwande. — Och wore jag som Salomon*) rik och hade

*) Här menas ej Handlanden Juden Salomon, utan Konung Salomon.

guld i pungen, så wist jag i denna minom dag sself uppfyllde min önskan, och äfwen pågande wäf uppfördes att skyla deras nakna kroppar. Men nu, ty wäret då jag knappt äger annat än Kopparmynt, är det i sin ordning, att denna min tanka blifwer annals, och inbjuder Respective, som råd och lägenhet hafwa, att denna min hjerteliga önskan ej måtte få hwila hwarken på bord eller häncar, utan genast underskrifwas till werkställighet; och prifad ware den som griper punzen an, till ett så Christligt ändamål.

Jag tror att äfwen det får kallas märkwärdigt, att ett helt Riksstånd har blifwit swartklädt från topp till tå, af en så god och gifmild Konung, CARL JOHAN, och blifwer således denna sorgbrägt i tackfamt minne för barn och barnabarn af Wänderne.

Männe och det ej bär kallas anmärkningsvärdt, att det war nära på upphällningen med den förträffliga Bränwinspannan, och att det war en rätt patrios. Men af Borgaresekapets Fullmäktige, som först framförde detta owärderliga Memorial: betackad ware han, och alla dem som deruti instämde. — Adbrop kom wäl från, men huru Bränwinspannan suckade, så blef hon bönhörd. — Nå, nå, Panna! du får wäl en gång din rättmätiga Dom, och äfwen dina duktiga rapp, och det så att det smäller i botten. Ty det är en skam, för hela den Christina werlden, att du skall sluka ut dig öfwer 900,000 Tunnor Säd om året, tillförsä de len Någ, hwilket, om det ej tarwadet för Landets brödsföda och usfäde, kunde och borde till gagneligare ändamål användas än låta elden uppsjuda den till en förderlig drankfast, som gör dig rasande, o menniska! och rubbar dina sinnen, och fräter dina inelsswor, och gör din kropp darrande, ditt hus fattigt, och siff allt i alla när ödden dig kallar, uti den sijd som brinner med eld och

fwafwel, (N. B. Drinkare) får ej Guds Rike. Och Brån-
winets loftalare må prata och frifwa hwad de wilja,
och falla det för medicin, (som jag läste i ett sammels-
surium för en tid sedan; frifwit af en, att det ser
ut som han wore förwarad till slagtdagen; men Gud
förbarne sig öfwer hans fattiga själ!) så är och blif-
wer det i tid och ewighet sanning, att det är en him-
melfriande synd att uppbränna så mycket Säd, och
hwilken kan beskrifa den sanningen, att den uppgifne
Brånwins Säden ei behöfwer till Brödd; kanste den
grofwa Stillingssakatän skulle ännu wara mindre än
ett Thefat? wäl an, låt henne blifwa så stor som
Slanten. Men weten J. Brånwins Brännare! att ä-
la de hungrigas tårar, skola utkräfwas af eder på yt-
tersta Dagen; och detta så wist som Herren leswer,
och så wist som Han endast låter säden wara på jor-
den till människans föda. — Och låt wara, att wi ej
behöfde denna uppbrännande Säd till Brödd; jag tror
ett Norrige tager nog emot, hwad det andra Bröddra-
landet behagar spara, ty det är icke Dansken, utan
Ewerige som är skyldig draga sadertlig försorg, att Brödd
ej saknas der.

Mig tyckes att 900 Tunnor wore nog, att för-
wandla till supar, det sät räcka så långt det wille, och
den som ej wore nöjd, sät göra försök att bränna af
gödsel*). Och hwilken gladlig syn, om Säden ej brän-
tes i Brånwin, jag säger en gladlig syn, för hwarje
patriotisk människa, som då sige se att våra Ståders
Torg, woro mera uppfyllde af Sädslas än nu, ty
wärr! då ofta ej fins ett, men wäl Brånwins taggar
i parti, och hwilken gladlig syn i hwarje Juli månad,

*) Här skall finnas ett Manuscript på Engelska, som upplys-
ser att det werkligt låter sig göra, att framställa Brån-
win af Gödsel. Huru wäl om Tannehaswaren låt trycka
det på Swenska.

att då få wara åsynawittne, det hårdre några Tun-
 nor wore öfwer, för de köpande och lånande wid våra
 Landt-Magaziner, än hwad ni ser, att gultwen allde-
 les rensofas. — Och tänk! om nu Bond-Practican
 ljuger, att wi ej får Frukt och Korn, och Råg, och
 Swete, och Hafre, och Arter, och Bönor, och mera så-
 dant, uti stor hop. O! hwilken jämmar då, wid fel-
 slagen skörd, åfwen af de rättfämniga, som få lida för
 de ogudaktigas skull; och hwad är orsaken? Jo Brän-
 winspannan. Twi dig ditt as, och åfwen din stiftare
 som lærer wara Deswulen*), och hade jag makten i
 händer, så låt jag bygga en Galge, och hänga alla
 Bränwinspannor deruti, och deras tillbedjare skulle nog
 få en sundare dryg, än sådant tarmfrätande och själs-
 mördande sqwalp.

Kan det så namn af märkwärdigt, att Stockholms
 Polis har blifwit jämmerligen anlagad af både åtande
 och gående, eller åfare och quinsfolk, så är wißt det
 märkwärdigt, att ej något är jag wet, det så många
 wandrande Personer, åfwen ifrån de aflågnaste orter,
 hitkommit, med sina handlingar och Bönestifter till
 Konungen eller Högre Domstol; här borde i sanning
 wara ett enskilt Hus för sådana kommande Fattige, ty
 hwilken står färdig att hysa och föda dem under wi-
 standet i Staden? Tigga är förbjudit, hwar skola de
 taga bröd i sknen? Detta torde också blifwa något att
 tänka på; Och hwad mera jag har antecknad såsom
 märkwärdigt, kan utkomma längre fram, då det får
 namn af Andra Häftet.

Till slut böra wi nu alla bedja, att Lycka må ske
 Konungen till förestående Högtydighet; ty Konungen
 hoppas uppå Herran, och skall genom den Högstes God-
 het fast blifwa; af Psalmen 21.

*) Läs Skriften: Nödropp till Riikens Högstige Ständer,
 På Bränwins-Bränningen upphöra!

O Konung!
Din Krona är beswärlig,
Det wet nog Herran Gud;
Thuru skön och härlig,
Tänk blott på Jesu bud:
Som lofwar rik belsning,
Då Spiran lägges ned,
Och sedan sker en Arkning,
Der Gud är sielswer med.

Upp Swea! hyll' din Konung!
Han är din kärlek wård:
Ty du har uti honom,
En Hjelte som är lård,
Att föra Spiran rätt,
Och styra för ditt wål;
Din lydriad gör den lätt,
Tänk derpå hwarie siål!

